

2015

december 2015

LETNO POROČILO DRUŠTVA FOCUS

Čeprav ni preveč ambiciozen, je skoraj 200 držav v Parizu sprejelo podnebni dogovor, da ohranimo globalno segrevanje pod 1,5 °C. Kljub veliki želji večine držav, da začnemo ukrepati, je dogovor še vedno preslab za države, ki bodo najbolj oškodovane zaradi podnebnih sprememb. Prav tako pogrešamo korake, kako doseči cilje, ki smo si jih zastavili do 2030 in 2050. Do vizije, ki jo moramo doseči, je še dolga pot. Ta pa vsekakor ne bi smela vključevati kakršnihkoli vlaganj v fosilna goriva. V Focusu že ves čas stremimo k iskanju alternativ in rešitev za okolje za boljši jutri. Tudi v 2015 smo dali velik poudarek reševanju problema energetske revščine, promovirali trajnostno mobilnost, lokalno samooskrbo ter izpostavili problematiko financiranja za razvoj. Več kot 200 energetske revnim gospodinjstvom smo pomagali zmanjšati stroške ogrevanja in vode in izobrazili več kot 100 multiplikatorjev za večjo energetske učinkovitost. Na kolesarsko akcijo smo privabili več kot 300 kolesarjev, ob Dnevu brez nakupov pa se pojavili v skoraj vseh pomembnih nacionalnih in lokalnih medijih. Verjamemo, da trenutni gospodarski sistem, ki za svoj obstoj potrebuje nenehno rast, izkoriščanje naravnih virov in nenehno potrošnjo, ni pravi. Z majhnimi koraki tudi kot (ne)potrošniki lahko naredimo veliko. Gibanje za odrast je najhitreje rastoče gibanje na svetu in išče alternativo trenutnemu sistemu. Focus se je gibanju pridružil skozi soorganizacijo naslednje Mednarodne konference za odrast v letu 2016. Leto 2015 je bilo razglašeno kot Evropsko leto za razvoj. V njegovih okvirih smo organizirali več kot 20 dogodkov za širšo javnost, prav tako smo po Sloveniji predstavljali razstavi Etični potrošnik in Na zlomljenih krilih razvoja, ki bosta krožili po različnih lokacijah še v 2016. Prav tako pa nismo zaključili s kampanjo proti TEŠ6: skoraj vsak dan lahko v medijih beremo, kako se sesuvajo argumenti, ki so jih zagovorniki uporabljali za gradnjo. Delovnih mest ni, premog ni slovenski, ekonomsko je TEŠ 6 nevdržan, za kar pa bomo najverjetneje pri položnicah za elektriko plačevali državljani. Še vedno smo veliko dela vložili v sooblikovanje politik na področjih podnebne spremembe, energija in promet. Veliko smo se ukvarjali z afero #Dieselgate, ki je močno oškodovala potrošnike in okolje.

V 2016 bomo še naprej spremljali politike na področju podnebja, energije, prometa, razvoja. Prav tako nadaljujemo s tremi evropskimi projekti: Supply Challenge – za pravične trgovske verige, Financiranje za razvoj ter REACH, ki naslavlja energetske revščine. Veselimo se tudi prihajajoče Mednarodne konference o odrasti, ki bo potekala med 30.8. in 3.9. 2016 v Budimpešti. Pričeli bomo tudi s štiriletnim projektom monitoringa javnih financ, še posebej na področjih velikih infrastrukturnih projektov, davčne pravičnosti, javnega dolga in javno-zasebnih partnerstev. Bolj sistematično se bomo lotili nepravilnosti na področju okolja in razkrivali napake v procesih na nacionalni ravni. Še naprej bomo komunicirali z mediji ter izboljševali delo društva. In končno dobili novo spletno stran.

Poročilo zajema področja: podnebne spremembe, energija, mobilnost, odrast, globalna odgovornost in potrošnja, komuniciranje in sodelovanje, razvoj društva in financiranje.

Sooblikovanje podnebne politike

Namen te dejavnosti je bil zagotoviti okoljsko učinkovito in ambiciozno podnebno politiko, ki primerno odgovarja na podnebne izzive skozi sledenje razvoju politik in aktivno vključevanje v proces sprejemanja politik. V 2015 smo sledili evropski razpravi o 2030 podnebno-energetskem okviru politik, znotraj tega predvsem razpravam o reformi Evropske sheme trgovanja z emisijami (EU ETS). Doma smo spremljali izvajanje Operativnega programa zmanjševanja emisij toplogrednih plinov (OP TGP) do leta 2020 ter rabo sredstev iz podnebnega sklada. Na mednarodni ravni smo sledili podnebnim pogajanjem v okviru Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja, predvsem pripravam na pariško Podnebno konferenco. Večji del aktivnosti sooblikovanja podnebne politike je bil izveden v okviru koordinacije delovne skupine za podnebno politiko pri mreži Plan B za Slovenijo.

Izvedene so bile naslednje dejavnosti: oblikovanje stališč ter posredovanje pripomb in stališč odločevalcem (pisma, srečanja, telefonski pogovori), sodelovanje na različnih dogodkih, zagovorništvo na nacionalni in evropski ravni, koordinacija delovne skupine za podnebno politiko v okviru Plana B, informiranje NVO v Sloveniji in Evropi ter informiranje zainteresirane javnosti.

V okviru programa Podnebje smo v letu 2015 sodelovali z naslednjimi organizacijami: Climate Action Network Europe, mreža Plan B za Slovenijo, Greenpeace, PIC, IPoP, Germanwatch.

ENERGIJA

Sooblikovanje energetske politike

Namen te široke dejavnosti je zagotoviti okoljsko učinkovite in ambiciozne energetske politike, ki primerno odgovarjajo na podnebne, okoljske in razvojne izzive ter še posebej prispevajo k zmanjšanju rabe energije, učinkoviti rabi energije in rabi obnovljivih virov energije.

Na področju evropske energetske politike smo skupaj s CAN E pripravili delavnico za NVO na temo Direktive o energetske učinkovitosti in EU ciljih za 2030 ter se udeležili srečanja s predstavniki evropske komisije na to temo, sodelovali smo na dogodku z evropskim komisarjem za energijo na temo Energetske unije, pripravili prispevek za javno razpravo ter predsedniku vlade poslali pismo v zvezi s to tematiko.

Na področju slovenske energetske politike smo v začetku leta podali mnenje na javno razpravi o novem Energetskem konceptu Slovenije, v DZ, podali pripombe na predlog usmeritev EKS ter skupaj z Greenpeace pripravili poziv za aktiviranje državljanov glede usmeritev EKS. Sodelovali smo na javni razpravi na temo frackinga v Petišovcih, na energetske konferenci, kjer smo predstavili pogled na energetske sektor ter na konferenci ZSVS, kjer smo debatirali o energetske tranziciji. Podali smo tudi komentarje na Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov.

Poleg tega smo se vključili v kampanjo SOS za Jadran, katere namen je preprečiti ambicije hrvaške vlade, da bi pričeli z izkoriščanjem nafte in plina na Jadranskem morju. Podali smo tudi komentarje v okvirju čezmejne presoje vpliv na okolje.

Na spletni strani smo redno objavljali novice, povezane z energetske politiko in dogajanjem v energetske sektorju, poleg tega še sramotilne stebre, kjer smo izpostavljali delovanje določenih akterjev v energetske sektorju. Sestankovali in komunicirali smo z različnimi deležniki, podali več izjav za medije ter redno spremljali dogajanje na tem področju.

TEŠ

V letu 2015 se je kampanja proti TEŠ6 nadaljevala, obenem pa smo poskušali s svojimi izkušnjami podpirati NVO iz držav vzhodnega Balkana. O razvoju dogodkov v Sloveniji smo redno obveščali tuje organizacije in včasih skupaj z njimi pokrivali TEŠ6 v medijih, tako skozi objave, kot tudi skozi odgovarjanje na novinarska vprašanja. Delo na primeru TEŠ6 je obsegalo aktivnosti, vezane na presojo pripravljenosti TEŠ na CCS, promocijo ozadja o ekonomiki TEŠ6, zahtevo za javno objavo že šestega noveliranega investicijskega načrta za TEŠ 6 (NIP 6), pripombe na osnutek Uredbe o emisijah v zrak iz velikih kurilnih naprav ter aktivnosti v zvezi z željami nekaterih akterjev v elektroenergetskem sektorju po uvedbi CRM mehanizma, ki ga razumemo kot finančno subvencijo neekonomičnemu projektu TEŠ 6.

Kampanja Jedrska energija – ne hvala!

Namen kampanje je opozarjati na tveganje in nevarnosti, ki jih prinaša izkoriščanje jedrske energije. Del kampanje se osredotoča tudi na preprečitev gradnje novega reaktorja in zaprtje obstoječega reaktorja v Krškem v letu 2023, kot je bilo prvotno predvideno. Z aktivnostmi odpiramo vprašanja in podajamo argumente proti nadaljnji rabi jedrske energije, ki so namenjeni odločevalcem in javnosti, obenem pa promovirajo bolj trajnostne oblike pridobivanja energije.

Poleg objavljanja novic na temo jedrske energije ter sodelovanja pri prevajanju in promociji mednarodnega novičnika NukeNews, smo skupaj z Greenpeace podali pripombe na čezmejno presojo vplivo na okolje za načrtovano jedrske elektrarno PAKS II na Madžarskem. Izveden je bil redni sestanki z URSJV. Podan je bil poziv Državnemu zboru glede Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanju in jedrske varnosti, s poslanci DZ pa je potekala tudi komunikacija glede poziva k omejitvi časovne veljavnosti obratovalnega dovoljenja za NEK. Poleg aktivnosti v zvezi z ukrajinskimi jedrskimi elektrarnami in obiska Černobila, ki spadajo k projektu Financiranje za razvoj, je bil pripravljen tudi dosje o rudarjenju urana za strokovno publikacijo.

REACH

Projekt REACH vključuje 4 organizacije iz Bolgarije, Hrvaške, Makedonije in Slovenije, izvaja se v okviru programa Inteligentna Energija Evropa. Temelji na že izvedenem projektu ACHIEVE. Cilj projekta je prispevati k izkoreninjenju energetske revščine na praktični in strukturni ravni. S projektom želimo opolnomočiti gospodinjstva, ki se soočajo z energetske revščino, da spremenijo svoje navade pri ravnanju z energijo in vodo ter tako zmanjšajo svoje račune. Obenem projekt želi problematiko energetske revščine vzpostaviti kot temo, ki zahteva strukturne rešitve na lokalni, nacionalni in EU ravni.

Januarja 2015 je bilo izvedeno dodatno usposabljanje za energetske svetovalce ENSVET, ki od konca 2014 v sklopu državnega projekta opravljajo energetske svetovanje na domu, pri energetsko revnih gospodinjstvih. Celoten program temelji na projektih Focusovih projektih ACHIEVE in REACH. V Zasavju smo v vseh treh občinah, skupaj z dijaki, ki so opravljali prakso v sklopu projekta, do maja nadaljevali z obiski gospodinjstev. Obiskanih je bilo 80 gospodinjstev. Junija je bila organizirana podelitev priznanj vključenim dijakom, na kateri so sodelovali predstavniki Zasavskih občin ter STPS Trbovlje. Poleg tega so smo pričeli z izvajanjem aktivnosti za evalvacijo izvedenih obiskov.

V drugi polovici leta smo aktivneje pričeli tudi z aktivnostmi v Pomurju. Oktobra je bilo izvedeno izobraževanje za 13 dijakov SPTS Murska Sobota, ki so bili vključeni v projekt. Kot odlično se je izkazalo sodelovanje z LEA Pomurje, ki je kot partner projekta koordiniral izvajanje obiskov v Pomurju. Izvedenih je bilo več kot 120 obiskov, tako da smo skupno trenutno na približno polovici opravljene poti, saj je cilj do konca projekta obiskati vsaj 400 gospodinjstev.

S projektnimi partnerji smo se srečali v Skopju (maja) in Zagrebu (oktobra). V vseh državah potekajo aktivnosti projekta po planu. Poleg tega je bilo opravljenih več kot 40 sestankov, redno smo komunicirali z relevantnimi deležniki in partnerji ter z zainteresiranimi mediji, izvedenih je bilo še nekaj dodatnih izobraževanj na temo varčevanja z energijo za razne ciljne skupine. Posneti so bili tudi trije filmčki, ki prikazujejo določene aspekte projekta. Prejeli pa smo tudi nagrado za promocijski projekt URE.

Usposabljanje učiteljev OŠ na temo URE

Projekt je bil financiran s strani MOP, izvajali pa smo ga skupaj z Inovacijsko-razvojnim inštitutom Univerze v Ljubljani. Namen je bil izvesti usposabljanja za osnovnošolske učiteljice in učitelje na temo učinkovite rabe energije, z namenom, da se podrobneje seznanijo s tematiko URE (in OVE) ter jim dati uporabne nasvete kako to pomembno temo vključevati v pouk učencev. Vloga učitelja je zelo pomembna pri oblikovanju vedenjskih navad v zvezi s porabo različnih vrst energije in uporabo energetske učinkovitih tehnologij v vsakodnevem življenju otrok.

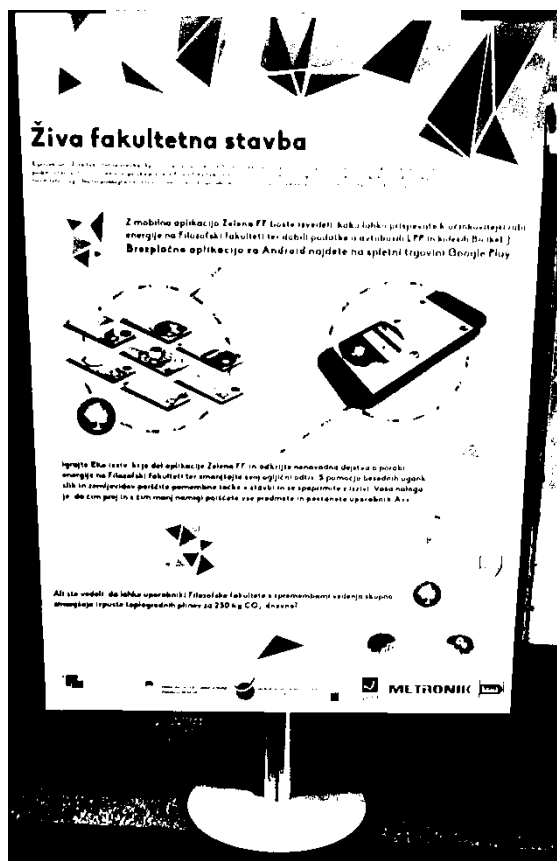
V letu 2015 smo pripravili gradivo, skupaj s predavanji in skripto za učitelje, na temo učinkovite rabe energije. Izvedeni so bili 3 seminarji (2 v maju in 1 v avgustu), ki se jih je udeležilo skupno 100 osnovnošolskih učiteljic in učiteljev. Evalvacija je pokazala, da so bili udeleženci zelo zadovoljni z izvedbo in vsebino seminarja. Poleg tega je bila vzpostavljena spletna učilnica na spletni platformi sio.si, kjer so dostopna vsa predavanja, skripta in drugi uporabni dokumenti, posamezniki pa imajo tudi možnost postavljanja vprašanj ali diskusije, saj je vzpostavljen tudi forum.

Živa fakultetna stavba

Projekt "Živa fakultetna stavba: Spreminjanje uporabniških navad za manjšo porabo energije" je potekal v okviru programa "Po kreativni poti do praktičnega znanja", vključeval pa je Univerzo v Ljubljani, Filozofsko fakulteto UL, Metronik in društvo Focus. Povezal je strokovnjake, študente, podjetje in nevladni sektor z namenom izboljšanja energetske učinkovitosti stavbe. Ključni inovativni vidik projekta, ki je prečkal ločnico med humanistiko in tehničnimi vedami, je vključevanje uporabnikov javnih stavb v razvoj tehnoloških rešitev, ki spodbujajo varčno rabo energije.

V sklopu projekta je bila izvedena raziskava navad uporabnikov Filozofske fakultete, na podlagi katere je bil pripravljen sklop ukrepov za zmanjšanje rabe energije v stavbi. Razvita je bila mobilna aplikacija [Zelena FF](#) ter interaktivni sistem za prikazovanje informacij o porabi energije na Filozofski fakulteti, ki so povezane z drugimi obvestili, kot so prihodi avtobusov LPP, informacije o sistemu Bicikelj, vremenska napoved in nasveti za varčevanje. Aplikacija Zelena FF vključuje tudi interaktivno igro, ki na nevsakdanji način podaja ključna nasvete za varčno rabo energije in vode. Poleg tega so produkt projekta tudi nalepke z nasveti URE, ki so postale del FF.

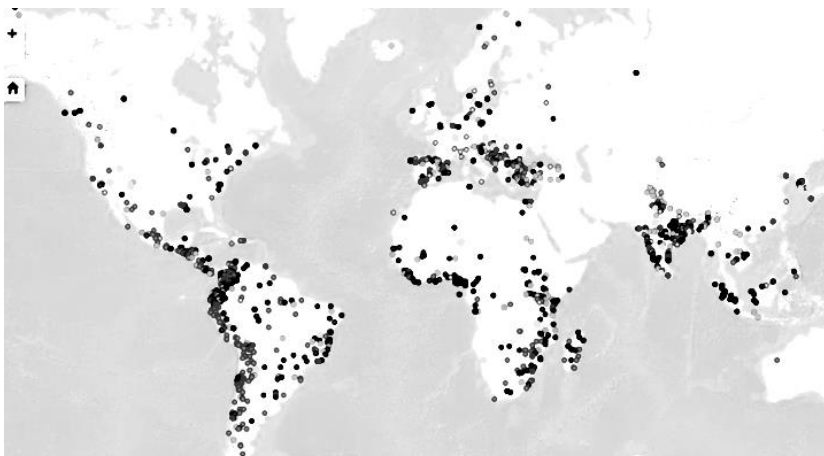
CEI REACH

Projekt CEI REACH, sofinanciran s strani CEI Austria, pomeni razširitev projekta REACH na tri dodatne balkanske države, Bosno in Hercegovino, Črno goro in Srbijo. Namen projekta je naslavljanje energetske revščine skozi praktične in strukturne ukrepe, ki se navezujejo na energetske svetovanje v energetske revnih gospodinjstvih ter naslavljanje odločevalcev, da pričnejo aktivneje delovati za zmanjšanje te problematike. Vloga društva Focus je prenos znanja in izkušenj v omenjene tri države.

Projekt se je pričel oktobra 2015. Postavljene so bile osnove za izvajanje projekta, partnerji so seznanjeni z aktivnostmi, prilagojena sta programska orodja in formular za izvajanje energetskega svetovanja, pripravljena pa je bil tudi program za usposabljanja partnerjev, ki bodo izvedena v začetku leta 2016.

EJOLT

EJOLT je mednarodni projekt, financiran iz programa FP7, ki vključuje 23 organizacij s celega sveta, vodilni partner pa je Univerza v Barceloni. EJOLT raziskuje vzroke za naraščajoče okoljske konflikte na različnih

ravnih, z namenom ugotavljanja, kako te konflikte preusmeriti v skupne napore za okoljsko trajnost.

V letu 2015 so potekale zaključne aktivnosti projekta. Izvedeno je bilo zaključno srečanje projekta, usposabljanje za okoljske NVO in konferenca v Bruslju ter dokončana še zadnja poročila, vključno s poročilom o rudarjenju urana. Poleg vseh poročil in strokovnih publikacij, ki so nastala v sklopu projekta, je izrednega pomena tudi zemljevid okoljskih konfliktov. Konec projekta zaznamuje zaključno poročilo, ki je bilo dokončano aprila 2015.

Kampanja Lafarge

Namen te dejavnosti je zastopati javni interes na področju okolja v postopku izdajanja okoljevarstvenega dovoljenja za Lafarge Cement. S partnerji – Eko krogom in Pravno informacijskim centrom nevladnih organizacij – PIC – smo v letu 2015 nadaljevali s spremljanjem postopka izdaje okoljevarstvenega dovoljenja. V avgustu smo naše napore usmerjali v ustavitev tovarne, ki je obratovala brez dovoljenja. Dvakrat smo se sestali z ministrico za okolje (skupaj z Eko krogom in PIC), skupaj s PIC zahtevali status stranskega udeleženca v inšpekcijskem postopku za Lafarge, se na zavrnitev pritožili ter vložili sodbo na Upravno sodišče zaradi neodobritve statusa. V postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja smo se odzvali na poziv stranskih udeležencev k izjasnitvi.

V okviru programa energija smo sodelovali z: LEA Pomurje, EAP, DOOR, MACEF, CSD Trbovlje, CSD Zagorje ob Savi, CSD Hrastnik, Občina Trbovlje, Občina Zagorje ob Savi, Občina Hrastnik, MC Zagorje ob Savi, MC Hrastnik, MC Trbovlje, STPŠ Trbovlje, SPTŠ Murska Sobota, MZI, Ekosklad, GI ZRMK, Grenpeace, ZSFV, ZPS, CAN E, Friends of the Earth Europe, European Environmental Bureau, Coolproducts coalition, SEF, Umanotera, Earthlife Namibia, IRI UL, MOP, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta UL, Metronik, MIZŠ, Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, CEE, Fractal, Greenhome, Eko krog, PIC

Sooblikovanje prometne politike

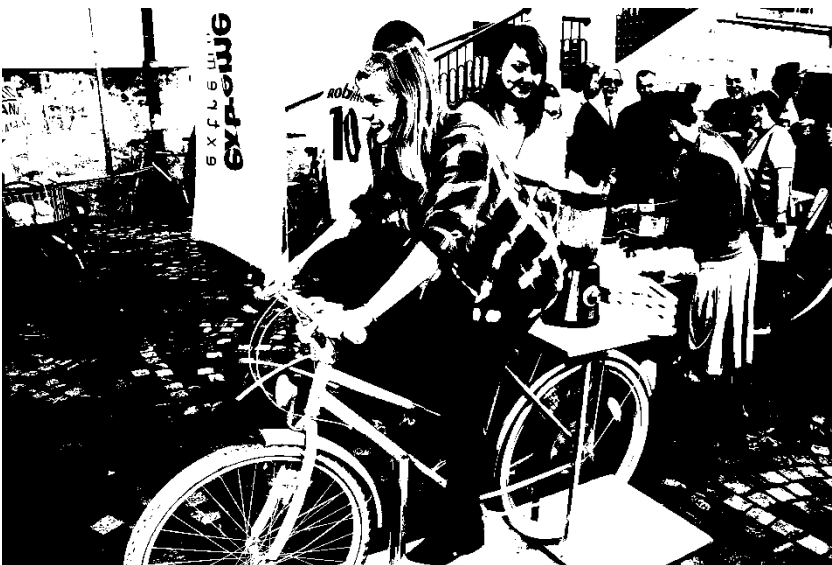
S sooblikovanjem politike prispevamo k okoljsko učinkoviti in ambiciozni prometni politiki, ki primerno odgovarjajo na podnebne izzive. Sledili smo politikam na področju vozil in CO₂, biogoriv, tovarnega cestnega prometa in Direktivi o kakovosti goriv. V letu 2015 smo se zavzemali za: spremembo testnega sistema za merjenje porabe in izpustov CO₂ in merjenje izpustov NO_x pri avtomobilih, za vključitev ILUC faktorjev pri merjenju izpustov biogoriv, za zmanjšanje pridobivanja biogoriv iz poljščin za hrano, za bolj aerodinamično obliko novih tovornjakov, za višjo obdavčitev in vodenje evidence izvora najbolj umazanih načinov pridobivanja nafte. Veliko pozornosti pa smo namenili zavajanju potrošnikov v aferi Dieseltgate, zaradi katere pa niso na slabšem le denarnice uporabnikov vozil temveč predvsem okolje (prašni delci v mestih, večji izpusti CO₂).

V letu 2015 smo z Zvezo potrošnikov Slovenije nadaljevali z opozarjanjem na sporen postopek testiranja emisij novih avtomobilov, ki ne odraža realne porabe na cesti in na kršitev mejnih vrednosti za emisije NO_x pri dizelskih avtomobilih. Prizadevali smo se za določitev novih standardov za avtomobile in dostavna vozila za leto 2025, za bolj ambiciozno Direktivo o kakovosti goriv po letu 2020. V okviru podnebno-energetskih ciljev za 2020 smo se zavzemali, da Slovenija ohrani ambiciozno stališče in ne izkoristi možnosti vključitve prometa v evropsko shemo trgovanja z emisijami (EU ETS), saj s tem izpustov v prometu ne bi zmanjšali.

Redno obveščanje javnosti na področju politik je tekom leta potekalo preko sporočil za javnost, objavljanja novic in stališč na spletni strani in socialnih omrežij. Focus je partner v Koaliciji za trajnostno prometno politiko in Delovne skupine za mobilnost, ki delujeta znotraj mreži Plana B in Mreža za prostor. Namen koalicij je ustvariti močno skupino organizacij, ki usmerjajo prometno politiko k novi prometni paradigmi (trajnostni mobilnosti) in ki se odziva na pereče 'prometne' probleme v Sloveniji. V letu 2015 smo si znotraj mrež prizadevali za trajnostno prometno preureditev Dunajske in Dolenjske ceste, podali strokovne komentarje na Strategijo prometa RS, iskali rešitve za revitalizacijo železniškega potniškega prometa. Delo na politikah se bo nadaljevalo v letu 2016.

Ne izgublaj časa v avtu

Na svetovni dan okolja, sta društvi Focus in Ljubljanska kolesarska mreža v okviru projekta Ne izgublaj časa v avtu, organizirali kolesarsko akcijo. Njen namen je bil opozoriti na prednosti, ki jih za nas in celotno mesto prinaša izbor kolesa za transport po mestu. Zakaj bi izgubljali čas v avtomobilu, če pa smo s kolesom hitrejši, bolj fit, bolj ekonomični in prispevamo k dvigu kakovosti življenja v mestu, so na dan okolja kolesarji ob jutranji in popoldanski konici z napisi na majčkah opozarjali voznike in njihove sopotnike v avtomobilih. Na neracionalnost vožnje z avtomobili so ob najbolj prometnih vpadnicah opozarjali tudi razni občestni napisi. Vsi kolesarji so se nato zbrali na Prešernovem trgu, kjer jih je čakal kraljevski zajtrk.

Na svetovni dan okolja, sta društvi Focus in Ljubljanska kolesarska mreža v okviru projekta Ne izgublaj časa v avtu, organizirali kolesarsko akcijo. Njen namen je bil opozoriti na prednosti, ki jih za nas in celotno mesto prinaša izbor kolesa za transport po mestu. Zakaj bi izgubljali čas v avtomobilu, če pa smo s kolesom hitrejši, bolj fit, bolj ekonomični in prispevamo k dvigu kakovosti življenja v mestu, so na dan okolja kolesarji ob jutranji in popoldanski konici z napisi na majčkah opozarjali voznike in njihove sopotnike v avtomobilih. Na neracionalnost vožnje z avtomobili so ob najbolj

Zdrav šolar

V letu 2015 smo pričeli s projektom Zdrav šolar, s katerim spodbujamo aktivno pot v šolo ter si prizadevamo za zdrav življenjski slog in samostojnost osnovnošolcev. Projekt se nadaljuje v leto 2016.

GLOBALNA ODGOVORNOST IN POTROŠNJA

Financiranje za razvoj

Z letom 2015 smo začeli izvajati mednarodni projekt Financiranje za razvoj, katerega namen je spodbuditi razpravo o zagotavljanju skladnosti evropskih zasebnih in javnih investicij v državah v razvoju z evropskimi in svetovnimi cilji za izkoreninjenje revščine, trajnosten razvoj, podnebno ukrepanje in spoštovanje človekovih pravic. V okviru projekta smo pripravili razstavo Na zlomljenih krilih razvoja, ki je bila na ogled na dveh lokacijah v Ljubljani (D Plac in Filozofska fakulteta). Ob razstavi so bili pripravljene tudi informacijski listi, infografike ter publikacija za zainteresirano javnost. Organizirali smo dogodek o rudarjenju urana v Namibiji z gostjo Bertchen Kohrs iz Earthlife Namibija in soorganizirali dve projekciji filma This changes everything (Naomi Klein) in spremljevalno okroglo mizo ob prvi projekciji.

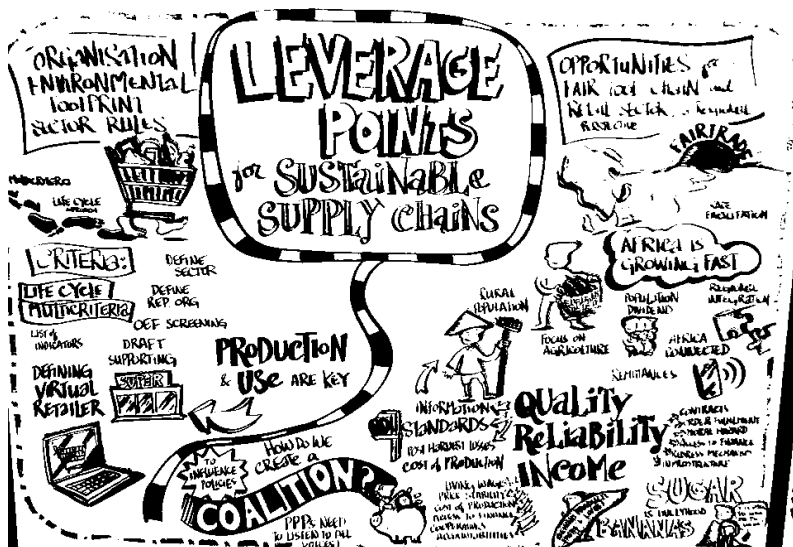
Na področju zagovorništva smo v okviru projekta spremljali program nadgradnje jedrske varnosti v ukrajinskih jedrskih reaktorjih, ki ga financirata EBRD in Euroatom: Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za finance smo obvestili o kršenju pravil Espoo konvencije s strani Ukrajine in ju pozvali k ukrepanju. Udeležili smo se misije odkrivanja dejstev v Ukrajini, od koder smo javnost obveščali preko bloga.

Sodelovali smo pri pripravi videa o problematiki ukrajinskih jedrskih elektrarn in pri komunikaciji projektnih partnerjev z Evropsko komisijo, evropskimi poslanci in EBRD. Prav tako smo opozarjali na probleme povezane z Južnim tokom ter sooblikovali prispevek NVO v okviru javnega posvetovanja o podnebni politiki EIB. Udeležili smo se dveh projektnih srečanj ter številnih konferenčnih ali skype klicov s partnerji.

V okviru projekta Financiranje za razvoj smo v letu 2015 sodelovali z: CEE Bankwatch Network, NECU, Bankwatch Slovakia, Bankwatch Romunia, Za zemiata, Iz principa, Greenpeace, Earthlife Namibia.

Etični potrošnik v supermarketu - Supply Cha!nge – za pravične trgovske verige

Z letom 2015 smo prav tako začeli izvajati mednarodni projekt Supply Cha!nge – za pravične trgovske verige. Trgovske verige imajo ogromen vpliv na globalne oskrbovalne verige, saj delujejo tako v vlogi kupca (od dobaviteljev kupujejo izdelke in surovine) kot v vlogi prodajalca (za potrošnike). Čeprav je večina supermarketov še vedno vir blagovnih znamk drugih proizvajalcev, se njihova vloga zaradi lastnih blagovnih znamk spreminja: trgovci na drobno niso več zgolj trgovci, ampak ponujajo širok razpon svojih lastnih znamk, od diskontnih do premium. Ekološki in socialni standardi lastnih blagovnih znamk se močno razlikujejo in dajejo potrošniku malo možnosti za odgovorno izbiro. 40 %

lastnih blagovnih znamk na policah supermarketov predstavlja velik potencial za pozitiven vpliv na čedalje večje izzive pravičnejše in trajnostne potrošnje. To je glavno izhodišče projekta Supply Cha!nge.

V okviru Evropskega leta za razvoj smo izvedli številne dogodke: 3 konference za medije, udeležili smo se festivalov in imeli predstavitvene stojnice na različnih dogodkih (Ljubljanska vinska pot, Lent, Okusi svet – Koper, Dan prostovoljstva, Čokoljana...), izdali tretje glasilo Etični potrošnik – superpravično?, organizirali zabavo ob izidu glasila, na treh lokacijah organizirali razstavo Etični potrošnik, izvedli delavnice o pravični čokoladi, izvedli dve izobraževanji za NVO in posameznike, soorganizirali konferenco Rastimo skupaj v Kopru. Opozarjali smo na prekomerno potrošnjo ob Dnevu brez nakupov. Opravili smo tudi mnogo

intervjujev za medije. Izdali smo študijo o kršitvah pravic pomarančnega soka ter promovirali peticijo za pravične supermarkete.

Sodelujoče organizacije: Pravična trgovina, Ekvilib Inštitut, 3 muhe, FLOR, Zadruga BUNA, 5. maj, Humanitas, Zavod za varen svet, PINA, Moja Štacuna in še mnogi posamezniki ter prostovoljci iz Slovenije. Christian Initiative Romero (Nemčija), Agrolink Association (Bolgaria), Asociata Nationala a Specialistilor in Resurse Umane (Romunija), Environmental Center for Administration and Technology (Litva), Cyprus Neuroscience and Technology Institute (Ciper), Finnwatch (Finska), Focus Association for Sustainable Development (Slovenija), Friends of the Earth Malta (Malta), Fair Trade Hellas (Grčija), European Environmental Bureau (Belgija), Global 2000 (Belgija), Green Liberty (Latvija), League of Environmental Journalists (Gana), NGO Mondo (Estonija), Evropski partnerji: National Society of Conservationists (Madžarska), Organización de Mujeres Salvador (Salvador), Peoples Solidaires (Francija), Repórter Brasil (Brazilija), Stitching Onderzoek Multinational Ondernemingen (Nizozemska), SWA Südwind (Avstrija), Think Global (Anglija), University of Dschang (Kamerun), WALHI and Friends of the Earth (Indonezija). Projekt sofinancira EU in Urad vlade RS za komuniciranje.

ODRAST

Mednarodna konferenca o odrasti, Budimpešta 2016

V letu 2015 je bil ključen poudarek na organizaciji konference 5th International conference on degrowth, ki bo potekala med 30. avgustom in 3. septembrom 2016 v Budimpešti. V okviru te dejavnosti je bila podana prijava konference, vzpostavitev organizacijske skupine, priprava poziva za oddajo prispevkov ter priprava spletne strani. Potekalo je 5 srečanj za pripravo konference. Razen tega smo pomagali Humanitasu predstaviti knjigo Projekt odrasti Vincenta Liegeya, pripravili članek o temi odrast za Časopis za kritiko znanosti ter organizirali nekaj manjših srečanj na temo odrast v Sloveniji.

DEGROWTH CONFERENCE BUDAPEST 2016

PRESEČNA PODROČJA

Projekt Zagovorniki okolja

V sodelovanju s PIC in IPoP smo v letu 2014 začeli izvajati partnerski projekt Zagovorniki okolja (nosilec projekta je PIC), ki se je z novembrom 2015 končal. Projekt je bil namenjen reševanju problema pomanjkanja kapacitet za učinkovito pravno varstvo okolja v podporo okoljskim nevladnim organizacijam. V letu 2015 je bil pripravljen nabor dobrih praks sodelovanja javnosti v procesih odločanja in zaživela je mreža Zagovorniki okolja, ki bo podpirala NVO in civilne iniciative pri zagovorniških aktivnostih in izkoriščanju pravnih sredstev na področju okolja in prostora.

KOMUNICIRANJE IN SODELOVANJE

Delo z mediji

Društvo Focus skozi delo z mediji redno obvešča javnost o svojih dejavnostih, promovira svoja stališča in v javnosti odpira tematike, ki so mnogokrat zanemarjene, preslišane ali ignorirane. Cilj rednega dela z mediji je obveščanje in ozaveščanje širše javnosti o perečih problematikah na področju varstva okolja s poudarkom na problemih iz področij, ki jih pokrivamo. V letu 2015 smo v okviru dela z mediji izvedli sledeče dejavnosti: več kot 25 sporočil in obvestil za javnost, sodelovanje v radijskih ali televizijskih oddajah ter časopisnih intervjujih, organizacija dogodkov za medije – predvsem na terenu, redno osveževanje baze novinarjev, političnih strank in evroposancev, sprotno prilagajanje strategije za komuniciranje z javnostmi in redno sledenje operativnim komunikacijskim planom, več kot 300 pojavljanj v vidnejših medijih v 2015.

Redna komunikacija z različnimi deležniki in javnostmi

Focus pri svojem delu redno komunicira in izmenjuje informacije z različnimi deležniki iz Slovenije in tujine. To opravljamo tako v okviru neposrednih srečanj in obiskov dogodkov, kot tudi skozi redne novice, posredovanje obvestil za medije in vzdrževanje Focusove spletne strani in spletne strani REACH, Dovolj, OC ter Facebook in Twitter profilov. V 2015 smo pripravili novo spletno stran društva.

Mednarodno sodelovanje

CAN Europe: S CAN Europe smo spremljali evropske in mednarodne podnebne in energetske politike. Prisotni smo bili na dveh skupščinah mreže, redno smo sodelovali na konferenčnih klicih mreže. Focus je v Sloveniji med odločevalci promoviral stališča CAN E do podnebno – energetskih zadev. Skupaj smo sledili razpravi o post 2030 podnebno-energetskih ciljih, procesu reforme Evropske sheme trgovanja z emisijami, izvajanju Direktive o energetski učinkovitosti. Redno smo izmenjevali informacije s CAN E.

T&E: S T&E sledimo predvsem kakovosti goriv, zakonodaji na področju tovornjakov, uredbi o CO2 standardih za vozila, aferi Dieseltgate ter politiki biogoriv. Focus je v Sloveniji med odločevalci in javnostjo promoviral T&E publikacije in stališča. Focus je sodeloval na strateškem srečanju T&E, rednih webinarjih ter na več vsebinskih delavnicah T&E.

Friends of the Earth: Focus se je uradno priključil procesu članstva v FOEE in FOEI. Tudi v 2015 smo sodelovali z FOEE, predvsem na področju energije in pri promociji kampanj.

CEE Bankwatch Network: Aktivneje sodelujemo v projektu Financiranje za razvoj.

Sodelovanje v Sloveniji

Poleg svojih dejavnosti in projektov, v katerih sodelujemo s številnimi deležniki, Focus sodeluje tudi v projektih in dejavnostih drugih organizacij. Primeri takšnih sodelovanj v 2015 so: Okoljski center, Plan B, Koalicija Ustavimo TEŠ 6, Koalicija proti tajnim sporazumom, Koalicija za trajnostno prometno politiko, Mreža za prostor.

Sodelavci in partnerji pri izvedbi programa dela za 2015

Focus je pri izpolnjevanju svojega programa dela za leto 2014 sodeloval z naslednjimi sodelavci in partnerji:

FOEE, ACF, DOOR, CLER (Francija), Caritas Frankfurt (Nemčija), Energy Agency Plovdiv (Bolgarija), GERES (Francija), IDEMU (Francija), SWEA (Velika Britanija), Plan B, Greenpeace Slovenija, Umanotera, Se-F, Ekosklad, Karitas, Rdeči križ, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, GI ZRMK, Zveza potrošnikov Slovenije, MOL, Občina Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Murska Sobota, CSD (Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, MS), LEA Pomurje, MC-ji (Zagorje, Trbovlje, Hrastnik), GI ZRMK, EN SVET, Logatec, IRI UL, SLOGA, Koalicija Ustavimo TEŠ 6, CEE Bankwatch Network, Frank Bold Foundation (bivši Environmental Law Service), WWF EPO, PIC, University of Barcelona, Za Zemiata Bulgaria, Citizens for Justice Malawi, Earthlife Namibia, CRIIRAD France, Bogazici University Istanbul, USQV France, ANPED Belgija, NEPC, Humanitas, Promente, Forum za slobodu odgoja, Paxis, Zelena akcija, EPPM, KEC, MAR, MCEC, Planetum, Center Education 2000+, Ekoakcija, IDIZ, SEI, Cipra Slovenija, ITR, člani KTHP, European Federation for Transport and Environment, CAN Europe, FoE Europe, Filozofska fakulteta, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Grupa 22 (Hrvaška), Transparency International Slovenia – Društvo Integriteta, INePa, Slovenska Filantropija, Fakulteta za družbene vede, Ministrstvo za

kmetijstvo in okolje (Ministrstvo za okolje in prostor), Center za energetska učinkovitost – IJS, WWF Croatia, Climate Coalition UK, Sandbag, GermanWatch, Climate Nexus, GCCA, Ekvilib, The Climate Reality Project, CAN International, Eko krog, Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, Turistično društvo Koseze, PGD Zg. Šiška, IpoP, ZOOPI – Zavod za okolju in otrokom prijazno igro, Akademija za radovedne, OŠ Koseze in Vrtec Mojca, Društvo Vrbinar, REC Slovenija, GGF, Nuclear Heritage Network, Karitas Trbovlje, Društvo Smehomat, MO Nova Gorica, MO Ljubljana, Sierra Club, Ekosvest, VŠP, Društvo Humanitas, Pravična trgovina, Ekvilib Inštitut, 3 muhe, FLOR, Zadruga BUNA, 5. maj, Zavod za varen svet, PINA, Moja Štacuna, Christian Initiative Romero (Nemčija), Agrolink Association (Bolgaria), Asociata Nationala a Specialistilor in Resurse Umane (Romunija), Environmental Center for Administration and Technology (Litva), Cyprus Neuroscience and Technology Institute (Ciper), Finnwatch (Finska), Focus Association for Sustainable Development (Slovenija), Friends of the Earth Malta (Malta), Fair Trade Hellas (Grčija), European Environmental Bureau (Belgija), Global 2000 (Belgija), Green Liberty (Latvija), League of Environmental Journalists (Gana), NGO Mondo (Estonija), Evropski partnerji: National Society of Conservationists (Madžarska), Organización de Mujeres Salvador (Salvador), Peoples Solidaires (Francija), Repórter Brasil (Brazilija), Stitching Onderzoek Multinational Ondernemingen (Nizozemska), SWA Südwind (Avstrija), Think Global (Anglija), University of Dschang (Kamerun), WALHI and Friends of the Earth (Indonezija).

Članstvo

Focus je član: Kluba Okoljski center, Koalicije za trajnostno prometno politiko, Climate Action Network Europe, European Federation for Transport and Environment, Sloge, CNVOS, Mreže za prostor in mreže Plan B. Sodelavka je člana Sveta za trajnostni razvoj, ki je v 2015 izvedel 4 seje. Pridružili smo se procesu pridružitve FOEE in FOEI.

RAZVOJ DRUŠTVA IN FINANCIRANJE

Vodenje organizacije

Pripravili smo osvežitev strategije, programov in okrivni program dela za 2016. Za predsednico je bila za 4 leta ponovno izvoljena Živa Kavka Gobbo, izvoljen je bil nov nadzorni in upravni odbor društva. Poleg že ustaljenih programov smo med področja dela društva dodali še program ODRAST. Ena sodelavka je bila zaposlena 100 %, trije 80 %, ena 50 % ter ena 25 %. V letu 2015 je bila en mesec na praksi dijakinja ter 3 mesece študentka iz ZDA. Trije sodelavci so se udeležili tečaja varstva pri delu.

Delo s člani/prostovoljci

Svoje člane in prostovoljce smo ozaveščali in informirali skozi redno pošiljanje novic in posredovanje zanimivih informacij. Za potrebe projektov Supply Chain, REACH in Financiranje za razvoj so nam pomagali številni prostovoljci, s katerimi smo podpisali tudi prostovoljske pogodbe ter jih vpisali v Evidence, ki jih vodi organizacija Filantropija.

Transparentnost delovanja

Ker se zavzemamo za transparentno delovanje vlade in vseh ostalih institucij, se trudimo, da je tudi naše delovanje transparentno. To smo zagotavljali z rednim vzdrževanjem spletnih strani, posredovanjem informacij o društvu na željo in sporočili za javnost. Tudi priprava letnega poročila je namenjena izboljšanju transparentnosti delovanja društva.

Financiranje delovanja

Delovanje v letu 2015 je bilo financirano s pomočjo naslednjih institucij: Evropska unija, European Climate Foundation, Zavod za zaposlovanje RS, Intelligent Energy Europe, FP7, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za javno upravo, Urad vlade RS za komuniciranje in Mestna občina Ljubljana. Podatki o finančni sliki leta 2015 so trenutno še v računovodski obdelavi.

Več podrobnosti o delovanju društva je na voljo na www.focus.si

Focus, društvo za sonaraven razvoj

Maurerjeva 7, 1000 Ljubljana

info@focus.si, www.focus.si, tel. 01 515 40 80